

BRITVULIN

Gordana Burica

e-mail: gordana@pfst.hr

UDK 82-32

Odavno se zna da je dugo prije Roka i Cicibele ribarski život bio mukotrpan i siromaški.

Prije četiri do pet desetljeća još uvijek je sigurno bio takav, a danas su ipak za ribare bolji dani.

Surovost ribarskog života proživljavala su i ribarska djeca.

Njihovi očevi, šibani žegama i hladnoćama, vjetrovima i valovima, više mokri nego suhi, živjeli su teške živote za nekad bolji, a nekad lošiji ulov. Bogatiji ulovi često se nisu mogli u potpunosti ni prodati ni darovati. Ribarske žene na glavama su nosile kašete ribe od sela do sela, a znalo se dogoditi da sve preostalo završi u nekoj jami ili nezatrpanoj rupi.

Ponekad su se kupci morali pronalaziti i u drugim mjestima, na Drveniku, u Trogiru i slično. Tamo se riba odvozila na vesla, a poslije motornim brodicama.

„Državni neprijatelj br.1“ ribarima je bio dupin, koji se u spomenuta vremena nije doživljavao tako idilično kao danas.

Uzalud su ih ribari pratili, uzalud su pamtiti ure kada su se pojavljivali, uzalud su odabirali posebne pošte i mreže koje je dupin zaobilazio.

Čemerna jutra puna očaja i pokidanih mreža za koje bi im trebali čitavi dani krpanja - bila su česta. Nakon toga bi se sjelo pod česvinu, ili u neki drugi hlad, i krpalo, krpalo i krpalo. Vješte, naborane i ispucale ruke ribara, ogrubjele i zadebljale od bezbrojnih potezanja mreža, razvlačenja konopa, „tangavanja“ mreža, veslanja po bonaci i fortunalu - započele bi krpati očicu po očicu, umećući ponekad i „tašele“, a sve to iglama od lopočiike koje su sami „dilali“, glatke kao da su od porculana.

Dotadni alat bez kojega se to nije moglo raditi bio je **br i t v u l i n**.

Malen nožić, nešto poput današnjeg „švicarca“, bio je osnovni alat svakog ribara, nešto od čega se nije odvajao.

U mukama ribarskog života ponekad se događalo da upravo taj dragocjeni predmet ostane doma, a on je već došao u valu i sprema se krpati mrežu.

Ako bi žena primijetila što se dogodilo, tada bi i mi, djeca, dobili zadatak: „Triba ocu odnit britvulin na Velu luku!“

Bez obzira na naše godine, duljinu puta ili vrijeme, nije bilo rasprave. Tako sam i ja kao djevojčica od sedam, osam godina sama odlazila u valu, a bojala sam se.

Plašila sam se „višćica“ i „vukodlaci“, kojima su nas strašili u djetinjstvu; plašila sam se vuka i zmije, ali tko me je pitao!

Kroz polje je bilo lako. Do Skadra sam još mogla nekoga i sresti. No nakon toga je iz svakog grma moglo izaći spomenuto čudovište.

Stišćući britvulin u ruci, sa srcem u petama, penjala sam se uz Stražu, žureći što sam brže mogla. Kad bih došla do Benkotove vode, bilo je lakše - još samo strmi puteljak nizbrdo i eto me u vali. Približavajući se žalu i kućici znala sam osjetiti miris ognja, pečene ribe ili brudeta, i mom veselju nije bilo kraja. Ali znalo se dogoditi da ribare ne bih našla. Bili bi na moru, a onda su moj strah i tuga ponovno uskravali.

Da ih što prije dočekam, penjući se obišla bih sve škrape do izlaza iz vale jer mi se činilo da sam im tako bliže. Ipak, oni dolaze s mora.

Kad bismo se konačno sreli i kad bi britvulin došao u ruke mog oca, zadivljeno bih promatrala s koliko umijeća on reže končiće pokidanih mreža i povezuje ih drvenom iglom u cjelinu koja će opet u more da bi nam donijela ribu koja nas je prehranjivala.

Rukopis primljen: 1. 12. 2008.